

Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík

29. apríl 2019.

Efni: Umsögn vegna tillögu til þingsályktunar um ákvörðun sameiginlegu ESBnefndarinnar, nr. 93/2017, um breytingu á IV. Viðauka (Orka) við EESsamninginn (þriðji orkupakkinn), 777. mál.

Samband garðyrkjubænda leggst gegn því að framangreind tillaga til þingsályktunar verði samþykkt og leggur áherslu á eftirfarandi:

- Ekki skal ganga til frekari innleiðingar á tilskipunum í orkumálum meðan ekki liggur fyrir óyggjandi og staðfest túlkun á því að Íslendingar fari með fullt forræði yfir raforkumálum héraendis.
- Nauðsynlegt er að meta hver áhrif af innleiðingu framangreindra breytinga hefði á Íslandi. Umræða síðustu mánaða hefur leitt í ljós að mikill ágreiningur er uppi um möguleg áhrif og túlkun á því hver raunverulega fari með forræði orkumála héraendis á öllum stigum.
- Að ekki verði gengið til þess að tengja Ísland við raforkukerfi annarra landa og að stuðningur við ákveðnar framleiðslugreinar t.d. í formi raforkuniðurgreiðslna til garðyrkju verði áfram heimill samkvæmt lögum.
- Ekki skal flytja orku út um sæstreng, sem um hverja aðra hrávöru væri að ræða, líkt og gert er ráð fyrir í áformum sem birtast m.a. á vefsíðu Landsvirkjunar.
- Innlenda orku skal nota til innlendar framleiðslu og styrkja þannig samkeppnisstöðu innlendra vara og þjónustu. Mikilvægt er að sá virðisauki sem felst í úrvinnslu afurða og nýtingu orkunnar verði eftir héraendis.
- Íslensk garðyrkja þarf að búa við hagfellda innviði og raforkuverð til ylræktar er þegar of hátt. Hækkun á raforkuverði hefði alvarlegar afleiðingar fyrir greinina.

Samband garðyrkjubænda skorar á íslensk stjórnvöld að láta þegar af áformum og breytingum á íslenskum lögum sem greiða fyrir þeim hugmyndum sem uppi eru um lagningu sæstrengs milli Íslands og annarra landa og flutningi orku um hann.

Enginn þarf að velkjast í vafa um að lagning sæstrengs er raunveruleg fyrirætlan og nægir þar að benda á upplýsingar á vefsíðu Landsvirkjunar:

<https://www.landsvirkjun.is/rannsoknirogethroun/throunarverkefni/saestrengur>

Fáum dylst að lagning sæstrengs myndi leiða til verulegra hækkana á orkuverði fyrir almenning og framleiðslufyrirtæki á Íslandi, þ.m.t. í garðyrkju. Slíkt myndi rýra lífskjör almennings og draga svo mjög úr samkeppnishæfni innlendar framleiðslu að ætla má að mörg garðyrkjufyrirtæki myndu leggja niður starfsemi. Ótalin eru þá áhrif á aðrar innlendar framleiðslugreinar.

Það ætti að vera lágmarksskilyrði að ákvarðanir um að tengja Ísland við raforkukerfi annarra landa með sæstreng kæmi til kasta íslensku þjóðarinnar í þjóðaratkvæðagreiðslu, ekki nægir að Alþingi eitt taki svo afdrifaríka ákvörðun, jafnvel með naumum atkvæðamun.

Þá verður að telja að það orki mjög tvímælis hvort heimatilbúnir fyrirvarar um ákvörðunarvald Íslendinga og héraðs stjórnsvalda haldi í raun eftir innleiðingu Evróputilskipana og í framhaldinu 3. orkupakkans eða hvort ákvörðunarvald í málaflokknum færir úr landi til ESA / ACER og eftir atvikum evrópskra dómstóla. Um það hefur verið ágreiningur meðal sérfróðra sem nauðsynlegt er að fá endanlega og staðfesta túlkun á áður en gengið er til frekari aðgerða af hálfu íslenskra stjórnsvalda. Þar nægir ekki að vísa til yfirlýsinga frá norskum stjórnvöldum líkt og gert er í meðfylgjandi greinargerð.

Í Noregi er nú einmitt hafinn málarekstur þar sem uppi er ágreininingur um hvort aðgerðir stjórnsvalda vegna breytinga á norskri raforkulöggjöf og innleiðingar 3. orkupakkans þar standist stjórnarskrá. Höfðað hefur verið mál gegn Ernu Solberg fyrir hönd norska ríkisins vegna þess. Hefur m.a. verið fjallað um það í norskum fjölmiðlum: Sbr. <https://www.tv2.no/a/10441701/>, <https://enerwe.no/ntb/nei-til-eu-gar-til-acer-soksmal-mot-staten/>

Það er vandséð hvers vegna íslensk stjórnvöld leggja áherslu á að innleiða evrópskt regluverk vegna orkumála sem einvörðungu er sagt gilda fyrir sameiginlegan orkumarkað, þ.e. gildi í raun ekki fyrir Ísland nema það sé tengt raforkukerfi annars lands. Fyrir því skortir efnisleg rök.